ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Συγγραφή : *Σαλβάνου Αιμιλία* *(26/9/2002)*
Για παραπομπή : *Σαλβάνου Αιμιλία , «Τραπεζική Δραστηριότητα στην Τραπεζούντα», 2002, Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού, Μ. Ασία*
URL: <http://www.ehw.gr/l.aspx?id=6473>

Τραπεζική Δραστηριότητα στην Τραπεζούντα

Περίληψη :

Η οικονομική άνθηση του τέλους του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα οδήγησε στην ανάπτυξη τραπεζιτικής δραστηριότητας στην περιοχή, η οποία ήταν στενά συνδεδεμένη με τους μεγάλους εμπορικούς οίκους που ασχολούνταν με το εισαγωγικό, διαμετακομιστικό και εξαγωγικό εμπόριο.

Χρονολόγηση

20ός αιώνας

Γεωγραφικός εντοπισμός

Πόντος

---

1. Η ανάπτυξη της τραπεζιτικής δραστηριότητας

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού τα λιμάνια των παραλίων του Πόντου, σε αντίθεση με το εσωτερικό που παράκμαζε εξαιτίας του κλεισίματος των μεταλλείων, γνώρισαν μεγάλη οικονομική ανάπτυξη. Ένας από τους λόγους ήταν και ότι η Ρωσία απέκλεισε τον εμπορικό δρόμο μέσω του Καυκάσου, και έτσι το εμπόριο της Περσίας διεξαγόταν μέσω της Τραπεζούντας, τουλάχιστον για όσο διάστημα διήρκεσε ο αποκλεισμός (1883-1906). Την ίδια εποχή επίσης αυξήθηκε η γεωργική και βιοτεχνική παραγωγή, δίνοντας τη δυνατότητα για αύξηση των εξαγωγών. Όλη αυτή η οικονομική άνθηση οδήγησε στην ανάπτυξη τραπεζιτικής δραστηριότητας στην περιοχή, με κύρια κέντρα την Τραπεζούντα και την Κερασούντα, και σε μικρότερο βαθμό την Αμισό, που γνώριζε ανάπτυξη από την εξαγωγή καπνού. Έτσι, στην Τραπεζούντα υπήρχαν η Τράπεζα του Καπαγιαννίδη, η Τράπεζα του Φωστηρόπουλου και η Τράπεζα του Θεοφυλάκτου, ενώ λειτουργούσε και υποκατάστημα της Τράπεζας Αθηνών. Στην Κερασούντα υπήρχαν επίσης υποκαταστήματα της Τράπεζας Αθηνών και της Οθωμανικής Τράπεζας, καθώς και η Τράπεζα του Γεωργίου Πισσάνη, ενώ στην Αμισό υπήρχε υποκατάστημα της Τράπεζας Αθηνών. Χαρακτηριστικό για τη λειτουργία των τραπεζιτικών καταστημάτων την εποχή αυτή ήταν ότι είχαν στενή συνεργασία με μεγάλους εμπορικούς οίκους, με αποτέλεσμα να είναι οι κύριοι φορείς του εμπορίου (εισαγωγικού και εξαγωγικού) στην περιοχή πριν από τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο, κυρίως του εμπορίου με την Περσία και του εμπορίου προς την ενδοχώρα του Πόντου.

2. Τα τραπεζιτικά καταστήματα

Έτσι, η Τράπεζα του Καπαγιαννίδη συνδεόταν με τον ομώνυμο εμπορικό οίκο, ο οποίος ασχολιόταν κατά κύριο λόγο με το εμπόριο των αποικιακών ειδών. Ο Θεοφύλακτος Κωνσταντίνος –μεγάλος ευεργέτης της ελληνορθόδοξης κοινότητας Τραπεζούντας, γνωστός για τη συνεισφορά του στην ανέγερση του Φροντιστηρίου– και ο Α. Λεοντιάδης ήταν οι ιδρυτές και ιδιοκτήτες της ομώνυμης τράπεζας της Τραπεζούντας, ενώ ο Γ. Φωστηρόπουλος, ιδρυτής της πρώτης ελληνικής τράπεζας στον Πόντο, ασχολιόταν και με το εμπόριο. Ήταν δε τόσο ισχυρός ο ρόλος των ελληνικών τραπεζών και των συνδεδεμένων με αυτές εμπορικών οίκων στην οικονομική ζωή του Πόντου, ώστε, σύμφωνα με μαρτυρία του Χρύσανθου, οι ίδιοι οι Τούρκοι έμποροι της πόλης ματαίωσαν την απόφαση των Νεοτούρκων για μποϊκοτάζ των Ελλήνων εμπόρων του Πόντου το 1914 επειδή φοβήθηκαν τα αντίποινα αυτών των τραπεζικών και εμπορικών οίκων.[1] Παρόμοια κατάσταση επικρατούσε και στην Κερασούντα· τα τραπεζικά καταστήματα –ιδιαίτερα τα αυτοτελή (όχι τα υποκαταστήματα άλλων τραπεζών)– ήταν συνδεδεμένα με εμπορικούς οίκους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν η Τράπεζα του Γ. Πισσάνη που είχε στενούς δεσμούς με τον εμπορικό οίκο Πισσάνη. Ο εμπορικός οίκος Πισσάνη ιδρύθηκε από τον Κωνσταντίνο Πισσάνη και επωφελήθηκε από την παρακμή ενός άλλου μεγάλου εμπορικού οίκου της πόλης, του οίκου Κωνσταντινίδη, για να επεκτείνει τις δραστηριότητές του. Διατηρούσε εμπορικά γραφεία στην Κερασούντα και τη δυτική Ευρώπη. Ιδρυτής της Τράπεζας ήταν ο γιος του Κωνσταντίνου Πισσάνη, Γεώργιος, και διατηρούσε υποκαταστήματα στην Κωνσταντινούπολη και σε ευρωπαϊκές πόλεις.

---

1. Βλ. παραθέματα.

Συγγραφή : *Σαλβάνου Αιμιλία* *(26/9/2002)*
Για παραπομπή : *Σαλβάνου Αιμιλία , «Τραπεζική Δραστηριότητα στην Τραπεζούντα», 2002, Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού, Μ. Ασία*
URL: <http://www.ehw.gr/l.aspx?id=6473>

Τραπεζική Δραστηριότητα στην Τραπεζούντα

Βιβλιογραφία :

Χρύσανθος Φιλιππίδης, μητροπολίτης Τραπεζούντος, "Η Εκκλησία Τραπεζούντος", *Αρχείον Πόντου*, 4/5, 1933, 1-1070

Γεωργιάδης Θ., *Εγκυκλοπαίδεια του Ποντιακού Ελληνισμού. Πόντος. Ιστορία, Λαογραφία και Πολιτισμός*, Θεσσαλονίκη 1991

Πηγές

Παραθέματα

Η Δράση των Ελλήνων τραπεζιτών στα παράλια του Πόντου

«Η οικονομική ζωή των Ελλήνων της Τραπεζουσίας χώρας υπό την προστασίαν της Εκκλησίας ολονέν ήνθει και ανεπτύσσετο. Ιδία οι εν Τραπεζούντι τρεις μεγάλοι τραπεζιτικοί και εμπορικοί οίκοι Γ. Καπαγιαννίδου, αδελφών Φωστηροπούλου, και Αδάμ Κ. Θεοφυλάκτου και Α. Λεοντίδου εδέσποζον της όλης οικονομικής ζωής της χώρας μέχρι Βατούμ και Θεοδοσιουπόλεως (Ερζερούμ). Ότε κατά τας αρχάς του έτους 1914 κατ' εντολήν του εν Κωνσταντινουπόλει κεντρικού Νεοτουρκικού κομιτάτου απεφασίσθη ο εμπορικός αποκλεισμός (boycotage) κατά των Ελλήνων του Πόντου, εματαίωσαν τούτον αυτοί οι Τούρκοι έμποροι της Τραπεζούντος και όλης της Τραπεζουσίας χώρας φοβηθέντες τα αντίποινα των Ελλήνων και ιδία των τριών ειρημένων μεγάλων Ελληνικών τραπεζιτικών και εμπορικών οίκων.
Τον πλούτον αυτών εχρησιμοποίουν τα τέκνα της Εκκλησίας Τραπεζούντος υπέρ της κοινότητος και της επαρχίας Τραπεζούντος και υπέρ των εν αυτή θρησκευτικών, εκπαιδευτικών και φιλανθρωπικών ιδρυμάτων. Αι εικόνες των μεγάλων ευεργετών της κοινότητος και επαρχίας Τραπεζούντος προεξάρχοντος του αειμνήστου Κωνσταντίνου Θεοφυλάκτου είχαν καλύψει όλους τους τοίχους του συνοδικού της μητροπόλεως Τραπεζούντος».

Χρύσανθος μητροπολίτης Τραπεζούντας, «Η εκκλησία Τραπεζούντος», *Αρχείον Πόντου*, Δ-Ε (1933), σελ. 744-745.